

СТАНОВИЩЕ

За дисертацията на Симеон Стоилов
на тема „СЪВРЕМЕННИ ФОРМИ НА ИЗКУСТВОТО В ПРОСТРАНСТВОТО ОТ СРЕДАТА НА
XX-ТИ ВЕК ДО ДНЕС”

от проф. Д-р Боян Добрев

Връзката на всяка творба с контекста на заобикалящото я пространство -архитектурно, културно, историческо, е основен параметър при нейното осмисляне като художествено произведение. Първите стъпки на психологията като наука, са свързани с изследването на визуалното възприятие и проблематиката относно групирането на информацията.

Отграничаването на изобразителното поле на зони „фигура“ и „фон“, и отношението между тези зони е изначален при осмислянето на творбата и творческия процес като цяло. Симеон Стоилов в дисертацията си, изследва съвременните аспекти на творба- място. Темата на неговия труд е особено значима за специалност «Стенопис», за която мястото на реализацията е открояваща специалността характеристика. За мен, в личен план, е успех, че тази тема стана предмет на изследване на докторанта Симеон Стоилов. Като творец, той винаги е изявявал изявен интерес към синтеза на творбите си с мястото и пространството, в което те са реализирани. Темата е особено значима и с оглед на тенденцията в последните години пространствено обусловените произведения да се налагат като водеща форма на изобразителното изкуство в световен план.

Цитирайки автора, бих желал да използвам определението на Роберт Ървин от 60те години за site-specific, което разкрива дълбочината настъпващите в изкуството промени :

„Реалното, реалността, се превръща в най-присъщата област на изкуството и изкуството става техника в най-буквалния, практически смисъл на думата: да прави и да пре-правя самите неща, вместо да рисува картини (...) Актът на създаване на изкуство се е превърнал в директно изследване на процеса на нашите възприятия (...) Гледането е било обвързано с непрекъснатото усилие да се потвърдят нашите предварително абстрахираны когнитивни идеи за реалността. Този порочен кръг е подложен на пълно преосмисляне от модерното изкуство. Но правенето на неща следва след рисуването на картини и първият въпрос на изкуството е: Кои са водещите понятия? Какво е нашето взаимоотношение с тях?

Художественото произведение и неговата рамка – архитектура, природа, социален, политически, културен контекст е не само основна тема на изложението. Тя е абсолютния хегемон на изследването, като всички му аспекти са подчинени на разглеждането и максимално точното дифиниране на проблема, без да бъдат разводнявани от документалната наративност характерна за голяма част от докторантските трудове. Авторът разширява разглеждания период, включвайки и творби от края на XIX в. , като „Фризът на Бетховен“ на Густав Климт, както и първите стъпки на инсталацията, естествено следствие на идеята за „тоталното“ изкуство, толкова горещо прокламирана от Рихард Вагнер. Разширяването на разглеждания в дисертацията период доприня за по-пълното разгъване на изложението и неговата убедителност.

В детайли са разгледани значимите прояви на пространствено обусловените произведения във всичките им аспекти, включително и в сакралната архитектура. Естествен своеобразен акцент на изследването и теоретичен завършек на изложението е течението „Светлина и пространство“ и в по-конкретен план – творчеството на Джеймс Туррел. Светлината като изразно средство и взаимодействието и с мястото е безспорно един от най-значимите явления в съвременното изобразително изкуство. Използването и от автори с богат опит в психологията на възприятието бележи нов различен етап в синтеза между „рамка“ и произведение“. Докторанта обективно поставя този етап в края на изложението си и с това посочва основата на новото мислене при търсенето на бъдещите сполучливи решения на проблематиката разглеждана в дисертацията си.

Изложеното в дисертацията на Симеон Стоилов, има приносен характер и осмисля по нов, по-дълбок начин разглежданата проблематика. Тя е добър пример за дисертации на художници по важни за специалността теми, които трасират бъдещето развитие на художника-стенописец в конкретния случай, но и на художника като цяло. Редно е да насочим нашите изследвания към настоящето и с това да създадем така необходимата база за неговото успешно надграждане.

С убеденост давам висока оценка и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Симеон Стоилов образователната и научна степен „доктор”

ПРОФ. Д-Р БОЯН ДОБРЕВ

9 ОКТОМВРИ, 2017, СОФИЯ